

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-наукової програми «Право»
(назва освітньо-наукової програми)

тип дисципліни підготовки за спеціальністю

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

АНТОН ЧУБ

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

АНТОН ЧУБ

Укладач: *Нікіфоренко Володимир Степанович*, доктор юридичних наук, професор.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Актуальні проблеми права національної безпеки України»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з теорії держави і права, методології юридичних наукових досліджень, а також сформованими навичками критичного мислення, аналізу та синтезу складних соціально-правових процесів. Здобувачі повинні володіти умінням будувати аргументацію, формулювати та перевіряти наукові гіпотези, робити обґрунтовані висновки щодо закономірностей розвитку правових систем у глобалізованому середовищі; мати навички роботи з інформацією (пошук, аналіз, систематизація, інтерпретація та цитування наукових джерел); володіти інформаційно-комунікаційними технологіями, включаючи роботу з електронними бібліотеками, наукометричними базами даних, аналітичними платформами та законодавчими базами; мати навички підготовки наукових текстів (рефератів, аналітичних оглядів, наукових доповідей), а також розуміння принципів академічної доброчесності, авторського права та етики наукових досліджень.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми права національної безпеки України»* є сукупність суспільних відносин у сфері забезпечення безпеки держави, комплекс теоретичних і прикладних правових проблем захисту національних інтересів, конституційні основи оборони та механізми правового регулювання сектора безпеки в умовах сучасних загроз.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми права національної безпеки України»* є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня поглиблених теоретичних знань та практичних навичок для розв'язання складних наукових і професійних завдань у сфері правового забезпечення національної безпеки, а також оцінки ефективності державних безпекових інституцій та міжнародних гарантій безпеки в сучасних умовах.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми права національної безпеки України»* є формування глибокого розуміння системи національної безпеки, аналіз сучасних загроз (військових, інформаційних, економічних) та правове забезпечення захисту суверенітету; вміння коректно інтерпретувати результати останніх безпекових досліджень і практики їх застосування; набуття навичок до проведення самостійних досліджень та інтерпретації їх результатів; здатність здійснювати на належному рівні теоретичні та прикладні дослідження; розвиток професійних навичок планування і здійснення власних досліджень, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних управлінських рішень в умовах невизначеності; уміння збирати необхідні дані з різних джерел, обробляти і аналізувати їх результати із застосуванням сучасних методів та спеціалізованого програмного забезпечення та уміння презентувати та обговорювати результати наукових і прикладних досліджень державною та іноземною мовами.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Актуальні проблеми права національної безпеки України» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
------	--

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01	Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.
СК02	Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій
СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності
СК05	Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.
ПРН04	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.
ПРН05	Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Конституційні основи національної безпеки України	7	1	2			4	7	1				6
Тема 2. Національна та міжнародна безпека: сутність, класифікація, пріоритети	7	1	2			4	9		1			8
Тема 3. Система національної безпеки України та її ключові складові	7	1	2			4	9		1			8
Тема 4. Суб'єкти системи національної безпеки України	10	2	2			6	9	1				8
Тема 5. Об'єкти права національної безпеки	9	1	2			6	9	1				8
Тема 6. Мобілізація та мобілізаційна підготовка в Україні	10	2	2			6	9	1				8
Тема 7. Виклики та загрози національній безпеці	10	2	2			6	9		1			8
Тема 8. Євроатлантична інтеграція України	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 9. Планування у сфері національної безпеки України	10	2	2			6	9		1			8
Тема 10. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України	10	2	2			6	10	1	1			8
Усього годин	90	16	20	0	0	54	90	6	6	0	0	78

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Конституційні основи національної безпеки України

Конституційні норми щодо оборони і безпеки. Повноваження Президента, Верховної Ради та уряду у сфері безпеки. Конституційні режими надзвичайного та воєнного стану. Баланс прав і безпеки. Нормативні засади формування державної політики безпеки.

Тема 2. Національна та міжнародна безпека: сутність, класифікація, пріоритети

Поняття національної та міжнародної безпеки. Класифікація загроз безпеці держави. Правові підходи до забезпечення міжнародної безпеки. Пріоритети національної безпекової політики. Узгодження внутрішньої й зовнішньої безпекової стратегії.

Тема 3. Система національної безпеки України та її ключові складові

Структура сектору безпеки і оборони. Інформаційна безпека. Воєнна та прикордонна безпека. Кібербезпека та захист критичної інфраструктури. Роль спеціальних служб і правоохоронних органів у забезпеченні державної безпеки.

Тема 4. Суб'єкти системи національної безпеки України

Суб'єктність учасників суспільних відносин, соціальних комунікацій у сфері національної безпеки. Суб'єктність людини у праві національної безпеки. Держава як суб'єкт права національної безпеки. Суспільство як суб'єкт права національної безпеки. Демократичний цивільний контроль за діяльністю суб'єктів права національної безпеки.

Тема 5. Об'єкти права національної безпеки

Поняття та зміст об'єктів права національної безпеки. Національні інтереси як об'єкти права національної безпеки. Об'єктивізація у праві національної безпеки безпечних умов життєдіяльності людини, безпеки суспільства і держави. Суверенітет, територіальна цілісність, конституційний лад як об'єкти права національної безпеки. Обороздатність держави серед об'єктів права національної безпеки.

Тема 6. Мобілізація та мобілізаційна підготовка в Україні

Нормативно-правова база мобілізації. Конституційні межі застосування мобілізаційних заходів. Порядок проведення мобілізації. Органи, відповідальні за мобілізаційну готовність. Особливості мобілізації в умовах збройної агресії.

Тема 7. Виклики та загрози національній безпеці

Актуальні загрози внутрішнього та зовнішнього характеру. Дезінформація та ворожа пропаганда. Демографічні втрати та масова міграція населення за кордон. Гібридні загрози й інформаційні операції. Правові механізми протидії загрозам.

Тема 8. Євроатлантична інтеграція України

Євроатлантичний курс України. Документи двостороннього співробітництва. Еволюція політичної думки щодо співробітництва України з НАТО. Вплив інтеграції до НАТО на безпековий потенціал держави. Перспективи подальшого співробітництва та подальшого вступу України до НАТО.

Тема 9. Планування у сфері національної безпеки України

Мета, принципи і види планування у сферах національної безпеки. Стратегія національної безпеки України. Комплексний огляд сектору безпеки і оборони. Стратегія інтегрованого управління державним кордоном України. Фінансове забезпечення сектору безпеки і оборони

Тема 10. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України

Засади демократичного цивільного контролю. Контроль, що здійснюється державними органами. Судовий контроль. Громадський нагляд. Відповідальність за порушення законодавства про національну безпеку України.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Конституційні основи національної безпеки України	1	1
2	Тема 2. Національна та міжнародна безпека: сутність, класифікація, пріоритети	1	
3	Тема 3. Система національної безпеки України та її ключові складові	1	
4	Тема 4. Суб'єкти системи національної безпеки України	2	1
5	Тема 5. Об'єкти права національної безпеки	1	1
6	Тема 6. Мобілізація та мобілізаційна підготовка в Україні	2	1
7	Тема 7. Виклики та загрози національній безпеці	2	
8	Тема 8. Євроатлантична інтеграція України	2	1
9	Тема 9. Планування у сфері національної безпеки України	2	
10	Тема 10. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України	2	1
Усього годин		16	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Конституційні основи національної безпеки України	2	
2	Тема 2. Національна та міжнародна безпека: сутність, класифікація, пріоритети	2	1
3	Тема 3. Система національної безпеки України та її ключові складові	2	1
4	Тема 4. Суб'єкти системи національної безпеки України	2	
5	Тема 5. Об'єкти права національної безпеки	2	
6	Тема 6. Мобілізація та мобілізаційна підготовка в Україні	2	
7	Тема 7. Виклики та загрози національній безпеці	2	1
8	Тема 8. Євроатлантична інтеграція України	2	1
9	Тема 9. Планування у сфері національної безпеки України	2	1
10	Тема 10. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України	2	1
Усього годин		20	6

8. План семінарських занять

Тема 1. Конституційні основи національної безпеки України

Мета: сформулювати цілісне уявлення про роль Основного Закону як фундаменту всієї системи безпеки держави.

Питання для обговорення:

1. Які основні функції держави щодо гарантування національної безпеки закріплені безпосередньо в тексті Конституції?
2. Яким чином Конституція розмежовує повноваження між Президентом, Верховною Радою та Радою національної безпеки і оборони?
3. Як Основний закон визначає роль Збройних Сил України та інших військових формувань у системі захисту суверенітету?
4. Які існують конституційні обмеження щодо прав і свобод людини в умовах воєнного або надзвичайного стану?
5. Як конституційні приписи щодо територіальної цілісності та недоторканності кордонів впливають на стратегію національної безпеки?
6. Продемонструйте як безпекові конституційні положення можуть бути пов'язані з Вашою дисертаційною роботою.

Тема 2. Національна та міжнародна безпека: сутність, класифікація, пріоритети

Мета: формування цілісного розуміння системи безпеки як на рівні окремої держави, так і в глобальному контексті.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає зв'язок національної та міжнародної безпеки?
2. За якими критеріями сьогодні найдоцільніше класифікувати види безпеки (енергетична, прикордонна, екологічна тощо)?
3. Як саме воєнна доктрина України адаптується до нових викликів міжнародної безпеки?
4. Розгляньте спроможність міжнародних організацій гарантувати глобальну безпеку?
5. Як саме воєнна доктрина адаптується до нових викликів міжнародної безпеки?
6. Як Ваша тема дослідження може корелюватися з проблемою міжнародної безпеки?

Тема 3. Система національної безпеки України та її ключові складові

Мета: засвоєння структури, видів та механізмів захисту суверенітету, територіальної цілісності та демократичних цінностей від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Питання для обговорення:

1. Які основні види національної безпеки України і як вони взаємодіють між собою?
2. Як інформаційна безпека впливає на безпеку держави?
3. У чому полягають особливості воєнної та прикордонної безпеки?
4. Які правові засади забезпечення кібербезпеки?
5. Яка роль контррозвідувальної діяльності у захисті суверенітету України?
6. До якої сфери системи національної безпеки можна віднести предмет Вашого дослідження?

Тема 4. Суб'єкти системи національної безпеки України

Мета: опанувати ієрархію та функції органів, організацій і громадян, які забезпечують захист національних інтересів України.

Питання для обговорення:

1. Яким є реальний баланс суб'єктності між державними органами і громадянським суспільством у системі забезпечення національної безпеки України?
2. Який правовий механізм і межі участі громадян у секторі безпеки та оборони?
3. Яка різниця між державою як суб'єктом права та об'єктом національної безпеки?
4. Чи є громадяни рівноправними суб'єктами забезпечення національної безпеки?
5. У чому полягає участь громадських організацій у забезпеченні національної безпеки?
6. Як національна безпека може вплинути на предмет Вашого дисертаційного дослідження?

Тема 5. Об'єкти права національної безпеки

Мета: формування цілісного розуміння системи та особливостей об'єктів права національної безпеки.

Питання для обговорення:

1. Які основні об'єкти національної безпеки?
2. Яка сутність національних інтересів держави як об'єкта права національної безпеки?
3. Як об'єктивувати та урегулювати нові види загроз (інформаційні, кібернетичні, екологічні, демографічні) у законодавстві про національну безпеку?
4. Які є загрози конституційному ладу та як право забезпечує його стабільність?
5. Як співвідносяться поняття «обороздатність» і «воєнна безпека» в правовому полі?
6. Чи може право національної безпеки бути пов'язане галуззю науки Вашої сфери наукового дослідження?

Тема 6. Мобілізація та мобілізаційна підготовка в Україні

Мета: осмислення правових, організаційних та економічних засад мобілізаційної підготовки і мобілізації в Україні.

Питання для обговорення:

1. Які особливості правового регулювання мобілізації сучасної України?
2. У чому полягають конституційні обмеження щодо мобілізації?
3. Яка загальна процедура мобілізації передбачена законодавством України?
4. Який правовий статус органів, відповідальних за проведення мобілізації?
5. Чим особливий стан мобілізації під час воєнного стану в Україні?
6. Яким чином підготовка до мобілізації може вплинути на окремі аспекти реалізації напрямів Вашого наукового пошуку?

Тема 7. Виклики та загрози національній безпеці

Мета: формування розуміння сучасного безпекового середовища, здатності ідентифікувати зовнішні та внутрішні ризики, що впливають на реалізацію національних інтересів.

Питання для обговорення:

1. Які сучасні внутрішні та зовнішні загрози є актуальними?
2. Яким чином масова міграція впливає на безпеку держав?
3. Як дезінформація та ворожа пропаганда впливає на національну безпеку суб'єкта впливу?
4. У чому сутність гібридних загроз сучасності?
5. Які сучасні правові механізми протидії загрозам?
6. Яким чином сучасні загрози національній безпеці корелюються з Вашим дослідженням?

Тема 8. Євроатлантична інтеграція України

Мета: формування глибокого розуміння сутності, механізмів та етапів набуття Україною членства в НАТО.

Питання для обговорення:

1. Яке політико-правове підґрунтя євроатлантичного курсу України?
2. Які напрями двостороннього співробітництва у сфері євроатлантичної інтеграції України?
3. Який шлях пройдено Україною на шляху співробітництва з НАТО?
4. Яким чином інтеграція до НАТО впливає на безпековий потенціал держави?
5. Які перспективи подальшого співробітництва та подальшого вступу України до НАТО?
6. Як у контексті Вашого наукового дослідження інтеграція до безпекових структур може вплинути на суспільні відносини в Україні?

Тема 9. Планування у сфері національної безпеки України

Мета: сформулювати знання про механізми, принципи та види планування, що забезпечують захищеність держави.

Питання для обговорення:

1. У чому сутність планування у сфері національної безпеки?
2. Як Стратегія національної безпеки впливає на безпечову політику держави?
3. Яка сутність і процедура здійснення Комплексного огляду сектору безпеки і оборони?
4. Які особливості Стратегії інтегрованого управління державним кордоном України?
5. Які складові фінансування сектору безпеки і оборони?
6. Чи метод планування спроможний вирішити деякі проблеми, що Вами досліджуються?

Тема 10. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України

Мета: сформувати розуміння механізмів забезпечення законності, прозорості та підзвітності силових структур цивільному суспільству та органам державної влади.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність демократичного цивільного контролю?
2. Які види і зміст цивільного контролю за сектором безпеки і оборони в Україні?
3. Як забезпечується судовий і громадський контроль за сектором безпеки і оборони?
4. Які межі контролю державних органів за сектором безпеки і оборони?
5. Яка відповідальність за законодавства про національну безпеку в Україні?
6. Які контрольні функції можуть бути використані у сфері досліджуваних Вами суспільних відносин?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Конституційні основи національної безпеки України	4	6
2	Тема 2. Національна та міжнародна безпека: сутність, класифікація, пріоритети	4	8
3	Тема 3. Система національної безпеки України та її ключові складові	4	8
4	Тема 4. Суб'єкти системи національної безпеки України	6	8
5	Тема 5. Об'єкти права національної безпеки	6	8
6	Тема 6. Мобілізація та мобілізаційна підготовка в Україні	6	8
7	Тема 7. Виклики та загрози національній безпеці	6	8
8	Тема 8. Євроатлантична інтеграція України	6	8
9	Тема 9. Планування у сфері національної безпеки України	6	8
10	Тема 10. Демократичний цивільний контроль за сектором безпеки і оборони України	6	8
		54	78

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять. Метою самостійної роботи є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток дослідницьких компетентностей та інтеграція результатів навчання у виконання дисертаційного дослідження, формування в здобувача вищої освіти здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно (без безпосередньої участі викладача) опановувати теоретичні й практичні знання, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Завдання для самостійної роботи: підготовка та апробація результатів наукового дослідження, безпосередньо пов'язаного з темою дисертації здобувача. Необхідно підготувати тези наукової доповіді для участі у науково-практичній конференції, яку проводить ВНЗ «Національна академія управління» або інший заклад вищої освіти чи наукова установа (всеукраїнського чи міжнародного рівня); подати тези відповідно до вимог організаторів конференції; виступити з доповіддю за темою обраного дисертаційного дослідження. Вимоги до змісту тез наукової доповіді: відображення актуальності теми дослідження, чітке формулювання мети та завдань, короткий виклад методології дослідження, основні результати, висновки та практичне значення отриманих результатів. Вимоги до обсягу та оформлення: 2–4 сторінки, оформлення відповідно до вимог конкретної конференції, обов'язкове дотримання стандартів академічної доброчесності та коректне цитування джерел. Форма звітності: надання копії опублікованих тез (або сертифіката учасника) або інше підтвердження виступу (програма конференції, сертифікат, довідка).

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць з конституційного та воєнного права обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Проаналізуйте структуру сектору безпеки і оборони відповідно до Закону «Про національну безпеку України».
2. Визначте законодавчі межі діяльності спецслужб і правоохоронців, і як забезпечується дотримання прав людини при їх роботі?

Варіант 2.

1. Охарактеризуйте роль і місце РНБО у системі прийняття державних рішень.
2. Розкрийте захист прав і свобод людини як об'єкт національної безпеки.

Варіант 3.

1. Проаналізуйте правові засади інтеграції України до НАТО.
2. Особливості обмеження прав і свобод людини та межі допустимості таких обмежень.

Варіант 4.

1. Охарактеризуйте порядок взаємодії військових і цивільних органів влади при забезпеченні національної безпеки.
2. Розкрийте правові засади захисту інформаційного простору від ворожих маніпуляцій.

Варіант 5.

1. Розкрийте правові основи використання Збройних Сил України у захисті держави.
2. Проаналізуйте співвідношення національних інтересів і пріоритетів безпеки.

Варіант 6.

1. Розкрийте правові основи використання правоохоронних органів у захисті держави.
2. Визначте особливості мобілізаційної підготовки в Україні в сучасних умовах.

Варіант 7.

1. Проаналізуйте структуру оборонно-промислового комплексу України.
2. Оцініть як забезпечити захист прав людини та суспільних інтересів, не обмежуючи свободи в умовах безпекових загроз.

Варіант 8.

1. Проаналізуйте понятійно-категоріальний апарат права національної безпеки України.
2. Розкрийте сутність руху національного спротиву.

13.Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Виклики безпеки та захисту в глобалізованому світі: <https://www.coursera.org/learn/security-safety-globalized-world>; Спеціалізація “Національна безпека та кібербезпека”: <https://www.coursera.org/specializations/homeland-security-cybersecurity>; Управління міжнародною безпекою: <https://www.coursera.org/learn/international-security-management>);

- edX (Artificial Intelligence in National Security: https://www.edx.org/learn/social-science/kings-college-london-artificial-intelligence-in-national-security?index=rv_product_summary&queryId=800ff9c0af9a17d11482a5f52217f007&position=4).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти

14.Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Поняття права національної безпеки України.
2. Ознаки права національної безпеки.
3. Право національної безпеки у системі права України.
4. Вплив міжнародного права на формування права національної безпеки.
5. Взаємодія права національної безпеки та права міжнародної безпеки.
6. Правовий режим національної безпеки.
7. Джерела права національної безпеки.
8. Конституційні основи права національної безпеки України.
9. Нормативно-правові акти (документи) планування у сфері національної безпеки як юридичні джерела права національної безпеки.
10. Суб'єкти права національної безпеки.
11. Держава як суб'єкт права національної безпеки.
12. Суспільство як суб'єкт права національної безпеки.
13. Суб'єктність людини у праві національної безпеки.
14. Об'єкти права національної безпеки.
15. Національні інтереси як об'єкти права національної безпеки.
16. Суверенітет, територіальна цілісність, конституційний лад як об'єкти права національної безпеки.
17. Обороздатність держави у складі об'єктів права національної безпеки.
18. Особливості правових відносин у сфері національної безпеки.
19. Поняття, призначення, структура сектору безпеки і оборони.

20. Організаційно-правові основи сил безпеки.
21. Організаційно-правові основи сил оборони.
22. Правові основи національного спротиву.
23. Організація та правові основи діяльності руху опору.
24. Діяльність громадян у секторі безпеки і оборони.
25. Оборонно-промисловий комплекс як складова сектору безпеки і оборони.
26. Демократичний цивільний контроль за діяльністю сектору безпеки і оборони.
27. Правовий режим гарантій безпеки України та розвиток сектору безпеки і оборони.
28. Правове регулювання євроатлантичної інтеграції України.
29. Стратегічне планування сектору безпеки і оборони України: правовий аспект.
30. Мобілізаційна підготовка в Україні в сучасних умовах.

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій: схем, моделей, алгоритмів наукового пошуку та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда, виступ на конференції тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, тез доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Актуальні проблеми права національної безпеки України»* використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), апробації результатів наукового дослідження, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми права національної безпеки України» є підсумковий контроль – диференційований залік.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Актуальні проблеми права національної безпеки України» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв’язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти ([https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-\(red-2021\).pdf](https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-(red-2021).pdf)).

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за заявою здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – **до 10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми права національної безпеки України» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Актуальні проблеми права національної безпеки України» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи аспірантів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

1. Антонов В.О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / за наук. ред. Ю.С. Шемшученко. Київ: Талком, 2017. 576 с.
2. Богуцький П.П. Право національної безпеки та військове право: сучасні виклики: навч. посіб. Київ; Одеса: Фенікс, 2023. 252 с.
3. Демократичний цивільний контроль над сектором безпеки і оборони: теорія і практика: навч. посіб. / за заг. ред. В.Г. Пилипчука. Київ; Одеса: Фенікс, 2020. 224 с.
4. Доронін І.М. Національна безпека України в інформаційну епоху: правові аспекти: монографія. Київ: ВД «АртЕк», 2019. 434 с.
5. Курилюк Ю.Б., Ксензюк А.Я. Прикордонна безпека України (адміністративно-деліктний аспект): монографія. Київ : ВД «Дакор», 2024. 176 с.
6. Курилюк Ю.Б. Конституційні засади забезпечення прикордонної безпеки України. *Конституційно-правові академічні студії*. 2019. № 2. С. 83–88. URL: <https://konstlegalstudies.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/12-1.pdf>

7. Нікіфоренко В., Віхтюк А. Основні загрози національній безпеці України на державному кордоні та тенденції їх розвитку. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2021. № 2-3(85). С. 202–221. URL: <https://doi.org/10.32453/3.v85i2-3.940>
8. Нікіфоренко В.С. Формування та реалізація державної політики у сфері безпеки державного кордону України: монографія. Одеса: ВД «Гельветика», 2020. 432 с.
9. Нікіфоренко В.С. Феномен транзитних активів. *Правові стандарти забезпечення відбудови повоєнної України в умовах інтеграції до Європейського Союзу*: кол. монографія. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2024. С. 344–361.
10. Нікіфоренко В.С. Європейський вимір інтегрованого управління державним кордоном України. *Education and science in Ukraine in the period of today's global challenges*: кол. монографія. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2024. pp. 161–172.
11. Нікіфоренко В.С. Організаційно-правові основи стратегічної еволюції інтегрованого управління державним кордоном в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2025. № 32(1). С. 239–253. URL: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2025-32-1-239>
12. Нікіфоренко В.С., Віхтюк А.В. Координаційний центр інтегрованого управління кордонами як механізм європейської системи прикордонного менеджменту. *Migration & Law*. 2024. Vol. 4(5). pp. 23–42.
13. Нікіфоренко В.С., Віхтюк А.В. Оцінка безпекового середовища на державному кордоні України та прогноз його подальшого розвитку. *Актуальні проблеми політики*. 2023. Вип. 72. С. 101–109. URL: <https://doi.org/10.32782/app.v72.2023.14>
14. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади: монографія / за заг. ред. О.П. Дзьобаня. 2-ге вид., перероб. й допов. Харків: Право, 2025. 856 с.
15. Національна безпека України в умовах воєнного стану: загальна характеристика концепції; міжнародний аспект; нормативне регулювання; судова практика / Р.В. Алієв, О.А. Джус, І.М. Копотун та ін. Київ: ВД «Професіонал», 2024. 480 с.
16. Пучков О.О. Правопорядок у сфері національної безпеки сучасної України : монографія. Херсон : ВД «Гельветика», 2019. 208 с.
17. Nikiforenko V. Conceptual Framework for the Use of Unmanned Aerial Systems in the Protection of the State Border. *Science and Innovation*. 2024. Vol. 20(2). pp. 69–78. URL: <https://doi.org/10.15407/scine20.02.069>
18. Nikiforenko V. Modern Threats to the National Security of Ukraine Related to Incomplete Legal Formalization Process of Ukrainian State Border. *Cuestiones Políticas*. 2021. Vol. 39(68). pp. 866–881. URL: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3968.56>
19. Nikiforenko V., Kuryliuk Y., Kukin I. Geostrategic aspects of global security (using the example of Russian aggression). *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12(2). pp. 170–175. URL: <http://dx.doi.org/10.33543/1202170175>